

در گفت و گو با ر ئیس کنفدراسیون صادرات ایران بررسی شد:

ریشه یابی احتیاط دولت برای تک نرخی کردن ارز

لاهوتهی: بانک مرکزی اگر نتواند بازار ارز را مدیریت کند شاید موضوع تک نرخی کردن ارز سال ها به تعویق افتد

حسین بر دبار - رئیس کنفدراسیون صادرات ایران چهره ای آشنا برای خبرنگاران حوزه بازرگانی است اما بر خلاف روی باز و لیخنندی که گه گاه بر لب دارد، هنگام مصاحبه کاملاً جدی است و بحث های کارشناسی عمیقی را مطرح می کند. محمد لاهوتهی مانند خیلی از فعالان اقتصادی دیگر، طرفدار تک نرخی شدن ارز است و اعتقاد دارد هم اکنون شرایط برای تک نرخی کردن ارز مهیاست، اما بانک مرکزی نگاه محتاطانه ای به مسئله دارد، از همین رو تا کید می کند: "جای نگرانی نیست اما دولت وقتی می خواهد پروژه مهمی مثل تک نرخی کردن ارز را کلید بزند، باید مطمئن باشد که می تواند آن را مدیریت کند، احتمالاً بانک مرکزی مقداری نگران این است که اگر این کار را انجام دهد و نتواند بازار را مدیریت کند؛ شاید موضوع تک نرخی شدن برای سال های سال به تعویق بیفتد. . رئیس بزرگ ترین تشکل صادراتی بخش خصوصی می گوید با این که کاهش آمار صادرات غیر نفتی عامل تاثیر گذار بر تک نرخی نشدن ارز باشد خیلی موافق نیست. او در این باره با ارائه آمار های تراز مدیریت این شرایط کار پیچیده ای نیست.

به عنوان یک صادر کننده و رئیس کنفدراسیون صادرات ایران، چقدر به موضوع تک نرخی کردن ارز معتقد هستید؟

تصور نمی رود که هیچ عقل سلیمی در هیچ شرایطی، موافق با هر بمر ریختگی شرایط اقتصاد و بازار باشد؛ به این معنا که هر فعال اقتصادی که در هر کجای دنیا در یک حوزه فعالیت می کند، قطعاً به دنبال محیط کسب و کار مناسب، فضای روشن و شفاف و در مرادات و امکانات مساوی است تا بتواند در یک رقابت برابر با رقبای خود در داخل و خارج از کشور فعالیت کند؛ بنابراین یکی از فاکتور های اصلی محیط مساعد کسب و کار، نبود نابرابری اقتصادی و به طور مشخص عاری از رانت است. وقتی در سیستم اقتصادی کشور در بحث ارز که مقوله او مهم در تجارت همه کشور هاست، دارای چند نرخ باشیم، قطعاً نرخ های پایین تر، شرایط ویژه ای را برای عده ای که دسترسی به این منابع دارند فراهم می کند.

اگر مصداقی از این موارد سوء استفاده دارید، شفاف تر توضیح دهید؟

قبل از سال ۹۰ و ۹۱ با وجود تمام هشدارهایی که فعالان و کارشناسان اقتصادی به دولت وقت می دادند که فنر تورم رها شده و دورقمی است ولی نرخ ارز ثابت مانده و در صورت پیش آمدن مشکلاتی و رها شدن فنر نرخ ارز دولت قادر نخواهد بود از افزایش یک باره آن جلوگیری کند و کشور دچار خسران خواهد شد؛ ولی به دلیل این که قیمت نفت در بازار های جهانی بالای ۱۲۰ دلار بود در آمد سرشار نفتی

ارز های بسیاری را وارد کشور می کرد، دولت سر مست از درآمد های نفتی با تابو ساختن نرخ ارز با شعار تقویت پول ملی (بر اساس درآمد ارزی و نه درآمد ملی) گوش شنوایی نداشت و به سیاست های ارزی خود ادامه می داد. در حالی که متأسفانه به جای این که فاکتور های اقتصادی ملاک عمل قرار گیرد، ورود ارز های نفتی به سیستم اقتصادی کشور باعث شد که از یک طرف تورم افزایش یابد و از آن طرف با تزریق ارز ارز ان، واردات رونق گیرد و در نتیجه ارز های ارز ان، نه تنها به تولید کمک نکند؛ بلکه با پرداخت یارانه به واردات، تولید را زمین گیر کند. به همین دلیل بود که با وجود بالاترین درآمد نفتی بدترین نتیجه را در اقتصاد کشور به دست آوردیم، چرا که با واردات بیش از ۷۰ میلیارد دلار، انواع و اقسام کالاهای وارداتی و مصرفی غیر ضروری، آن هم با نرخ ۱۲۲۶ به راحتی در اختیار وارد کنندگان قرار می گرفت؛ در صورتی که دلار در بازار آزاد، بالای ۱۶۰۰ تومان تا ۲۰۰۰ تومان معامله می شد. پس به طور کلی، این قبیل اتفاقات در شرایطی رخ می دهد که نابرابری در اقتصاد وجود داشته باشد و عملاً محیط کسب و کار نا مناسب باشد و باعث شود که عده قلیلی به منافع سرشار و ثروت های بادآورده دسترسی پیدا کنند، در صورتی که اکثر جامعه با مشکلات معیشتی و اقتصادی دست و پنجه نرم می کنند. در نتیجه وقتی که اقتصادی دچار ارز چند نرخی است، به نوعی خواسته یا ناخواسته شرایط رانتی و ویژه خوری را افزایش می دهد.

خب تر دیدنی نیست که باید به سمت تک نرخی کردن ارز برویم؛ ولی مسئله ای که الان وجود دارد آن است که موضوع تحریم بانکی هنوز به قوت خود باقی است و نا گفته نماند که بعضی از وارد کنندگان و تجار ممکن است به دلایلی معتقد باشند که نیاز است کشور دارای ارز چند نرخی باشد، از سویی دیگر مسئولان بانک مرکزی هم می گویند که یکی از عللی که ارز را تک نرخی نمی کنیم، آن است که شرایط کشور و اوضاع بین المللی به سطح مورد قبول نر سیده است.

ما این بحث را باید در دو بخش تحلیل کنیم، در مرحله اول بانک مرکزی هر زمانی که به صورت رسمی ارز را تک نرخی کند، از آن زمان به بعد باید توان آن را داشته باشد که به هر میزان، تقاضا را پاسخگو باشد و بتواند به صورت شناور آن تکلیف شده است؛ بنابراین برای رسیدن به این مرحله نیازمند پیش زمینه ها و وجود منابع ارزی کافی برای مدیریت ارز است، لذا اگر تا به امروز بانک مرکزی موفق به انجام این کار نشده است، شاید بیشتر از جنبه احتیاط بوده؛ چرا که در ست است که شرایط بانکی ایران هنوز مانند قبل از تحریم ها نیست؛ ولی شرایط همانند زمان تحریم ها هم نیست، بدین معنا که دولت وجوه فروش نفت را مستقیم دریافت می کند و می تواند از این منابع استفاده کند و به

داخل کشور انتقال دهد یا برای واردات مورد نیاز کشور استفاده کند، کاری که قبلاً هم اتفاق می افتاد، شرایط حال ما با زمان تحریم بسیار متفاوت است.

ولی ظاهراً ما همچنان برای آوردن دلار به داخل کشور مشکل داریم؟

بله استفاده از واحد پولی دلار در نقل و انتقال مالی توسط بانک های ایران با مشکل مواجه است ولی این مشکل مربوط به توافقات برجامی نیست، بلکه به قانون دامان تو برمی گردد که در زمان کلینتون وضع شده است. به عقیده من شرایط امروز ما با زمان تحریم متفاوت است. شرایط مقداری بهبود یافته است، و جوه فروش نفت هم در اختیار دولت است؛ بنابراین جای نگرانی نیست اما دولت وقتی می خواهد پروژه مهمی مثل تک نرخی کردن ارز را کلید بزند، باید مطمئن باشد که می تواند آن را مدیریت کند، لذا من فکر می کنم که شرایط، امروز برای تک نرخی کردن ارز مهیاست، ولی این که چران شده است، احتمالاً بانک مرکزی مقداری محتاطانه ر حرکت می کند، مقداری نگران این است که اگر این کار را انجام دهد نتواند بازار را مدیریت کند.

شاید یک عامل دیگر تاثیر گذار در این که ارز تک نرخی نمی شود، کاهش آمار صادرات غیر نفتی کشور است که بر اساس آمار های چهار ماهه سازمان توسعه تجارت کاهش ۱۱/۵ درصدی به لحاظ وزنی و ۹/۵ درصدی در احتیاط بانک مرکزی در زمینه تک نرخی شدن ارز اثر گذار باشد؟

من خیلی با این دیدگاه موافق نیستم، چرا که پایان سال ۹۵ حجم تجارت خارجی ایران در واردات و صادرات، جدای از این که تراز تجاری کشور مثبت بود؛ در مجموع آمار ۸۵ میلیارد دلاری را رقم زده بود؛ یعنی اگر میزان ارز آوری صادرات و ارز بری واردات را برای هر کدام حدود ۴۰ میلیارد دلار فرض کنیم، خود را صادراتی می تواند جوابگوی نیاز ارز وارداتی باشد.

اگر فروش نفت را عددی حدود ۴۰ تا ۴۵ میلیارد دلار در صادرات غیر نفتی کشور را نیز حدود ۴۰ میلیارد دلار در نظر بگیریم مجموع درآمد های ارزی کشور به ۸۵ میلیارد دلار از محل فروش مستقیم نفت و صادرات غیر نفتی می رسد؛ در حالی که واردات رسمی ما حدود ۴۰ میلیارد و غیر رسمی (قاچاق) طبق آخرین آمار ۱۲،۵ میلیارد دلار است. همچنین از خروجی توسط مسافر، دانشجویی و پزشکی و... را هم اگر حدود ۷ میلیارد در نظر بگیرید کل نیاز ارزی کشور حدود ۶۰ میلیارد دلار است که همچنان تراز تجارت خارجی کشور در مجموع مثبت است و در صورت تک نرخی شدن ارز امکان مدیریت آن وجود دارد.

چقدر بحث بازار غیر شفاف ارز و بازی که دلار ان ارز به راه می اندازند، تاثیر گذار است؟ مثلاً به تازگی وقتی بخشناه تثبیت نرخ سود روی ۱۵ درصد مطرح شد که

البته در عمل جای بحث دارد؛ شاهد بودیم که چگونگی قیمت ها را در بازار ارز و سکه دچار نوسان کردند، این عامل چقدر باعث می شود که بانک مرکزی نرود به سمت تک نرخی شدن ارز؟

بیینید! همین سوال شما تایید صحبت های قبلی من است، بانک مرکزی می خواهد در شرایطی این کار را بکند که همه زوایای موضوع را تحت کنترل داشته باشد، یعنی هم بتواند بازار سکه و هم بازار ارز را مدیریت کند تا تکانه های آن، باعث نابه سامانی و بی ثباتی در بازار نشود، این ها حلقه های به هم پیوسته ای هستند که به هر کدام در جای خودش باید رسیدگی شود. باید توجه داشت که در کشور ما حجم نقدینگی بسیار بزرگ است، ارقام و اعداد بسیار بزرگی در بانک ها سپرده گذاری شده است که به دلیل سود سرشار سپرده گذاری طی سال های گذشته در مقابل کاهش تورم و همچنین تثبیت نرخ ارز، عملاً صاحبان این سپرده ها از فعالیت های اقتصادی دست کشیده و از این طریق کسب در آمد می کنند که تعدادشان هم متأسفانه کم نیست. یا حتی افرادی که مبالغ کوچک تری را سپرده گذاری کرده اند؛ به محض این که احساس کنند ممکن است سود و منافشان کم شود، طبیعی است که به دنبال بازار های جدید باشند و با ورود به این بازار ها تکانه های غیر قابل کنترل ی در آن ایجاد کنند و این امر به افزایش یک باره تورم منجر شود ولی اگر منابع بانک مرکزی تامین باشد و بتواند مدیریت خودش را به موقع و سر به نگاه ها و مواقع اضطرابی به درستی انجام دهد، از این نوسان هانیز می تواند قطعاً جلوگیری کند.

موضوع دیگری که در افزایش صادرات دخیل است البته، ارتباط بیشتری با مسئولیت جناب عالی دارد، این است که جغرافیای کشور های طرف صادراتمان را وسیع تر کنیم، الان در صد بسیار بالایی از صادرات ما به کمتر از ۱۰ کشور است، در این زمینه چه باید کرد؟
به دلیل تحریم ها بازار های ایران متأسفانه محدود به پنج کشور بود و خوشبختانه بعد از توافقات این بازار ها گسترش پیدا کرده است. طبق آمار پنج ماهه ابتدای امسال که گمرک منتشر کرده است، پنج کشور اول در صادرات شامل چین، عراق، کره جنوبی، امارات و هند و در واردات شامل چین، امارات، کره جنوبی، هند و ترکیه بودند که نشان می دهد که کره جنوبی در رده پنج کشور اول و آلمان و ژاپن در رده ۱۰ کشور اول تجاری ما قرار دارند که نشان از تنوع بازار دارد؛ ضمن این که تنوع بازار از موضوعات اقتصاد مقاومتی نیز هست و تکلیفی است که باید صادرات و واردات محدود به چند کشور نباشد.

صادر کنندگان چطور می توانند به روند تک نرخی کردن ارز کمک کنند، از جمله، شرایط خاصی در گذشته پیش می آمد که بانک مرکزی و دولت توقع مساعدت بیشتری از صادر کنندگان داشتند و این که ارز حاصل

گفت و گو |

در تمام سایت های مرتبط با پنجره واحد که در گمرک است ثبت می شود اولین جایی که متوجه می شود که شما کالایی صادر کرده اید، سازمان امور مالیاتی است که با گمرک مرتبط است، لذا صادر کننده ای که به صورت قانونی فعالیت می کند و صادرات رسمی انجام می دهد عملاً فعالیت شفاف ی دارد.

پس چرا با وجود این فهرست یکصد و اندی بانک متوسط خارجی – البته نه بانک های بزرگ – که برای تبادلات ارزی با ایران آماده اند، صادر کنندگان ما به سمت معاملات در این بانک ها نمی روند؟

در وهله اول این صد و اندی بانکی که شما به آن اشاره می کنید، حتماً و الزاماً آن بانک هایی نیستند که طرف تجاری صادر کننده در آن فعالیت می کند؛ پس اگر شما می خواهید از یک خریدار کالا، گشایش اعتبار و ال سی دریافت کنید؛ او در بانکی می تواند به شما گشایش اعتبار بدهد که دارد فعالیت می کند و creditline یا اعتبار بانکی دارد، نه آن بانکی که من و بانک ایرانی اعلام می کنیم؛ از این مهم تر آن است که درست است که ما با یکصد و چند بانک خارجی ارتباط کارگزاری ایجاد کرده ایم ولی اولاً این بانک ها جوابگوی تمام بانک های خریداران کالاهای ایرانی نیستند؛ ثانیاً و از همه مهم تر این که ما علاقه داریم وجوه را دریافت کنیم ولی همان بانک و مشتری به دلیل نگرانی های بعدی، حاضر نیستند پولی را به ایران حواله کنند و نگران هستند که با تحریم های بعدی آمریکا مواجه شوند و شاهد بوده ایم که چه ایر ادهایی را آمریکایی ها می گیرند و بانک ها را مشمول ارقام کلانی جریمه می کنند، این ها موضوعاتی است که وجود دارد یعنی یک ترس ناخواسته یا خواسته برای کشور ها به وجود آمده که مراد ه با کشور ما هزینه دارد.

از طرف بانک مرکزی اعلام شده است که بیش از ۱۰۰ بانک خارجی می توانند مبادلات ارزی را پس از برجام برای ما انجام دهند، بنابراین این جا این شائبه به وجود می آید که برخی از صادر کننده ها نمی خواهند معاملات و مبادلات پولی و مالی شان خیلی شفاف شود و لذا سمت صرافی می روند؟

من موضوع نبود شفافیت را که اشاره کر دید به شدت تکذیب می کنم، اصلاً چنین چیزی نیست. شما به محض این که کالایی را صادر می کنید اظهار نامه صادراتی تان

MARKET

ارائه خدمات زیر در حوزه گردشگری:

- طراحی کمپین تبلیغات با بهترین اثر گذاری
- راه اندازی سیستمهای فروش و CRM
- ارائه مشاوره تخصصی مارکتینگ و تبلیغات
- ایجاد رغبت و انگیزه در نیروهای فروش شما توسط تیم مدیریتی فروش و تبلیغات بسیار حرفه ای
- طراحی برنامه های تشویقی و ترغیبی در راستای فروش بهتر کلیه انواع محصولات و...

تماس با ما

۰۹۱۵۳۸۱۷۶۰۶